

Timár Mátyás Vas megyében

Dr. Timár Mátyás, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnökhelyettese kedden és szerdán látogatást tett Vas megyében. Szombathelyen a város párt- és állami vezetőinek társaságában ellátogatott a Vas megyei építőipari vállalat-hoz, néhány nagyobb szombathelyi építkezést, új létesítményt is megtekintett a vendég.

Közlegre is ellátogatott. Sárvárott, Vas megye két évvel ezelőtt várossá nyilvánított járási székhelyén felkereste a Nádasdy várat és a Győri Vagon- és Gépgyár épülő gyáregységét.

A kormány elnökhelyettese Szombathelyen pártaktív-értekezleten vett részt, ahol gazdaságpolitikai kérdésekről tartott tájékoztatót.

Tovább korszerűsítik az autóbusz-közlekedést

Makón buszpályaudvar épül

Az Autóközlekedési Tröszt öt éves terve szerint a jelenlegi 900-zal több autóbusz közlekedik 1975-ben az országútjainkon. Összesen 3400 Ikarus autóbuszt vásárolnak a következő öt évben, de a régiekből 2500-at ki-selejteznek. Javulást jelent már maga a csere is, mivel a selejtezésre váró kocsik általában kisbuszok — köztük van a két utolsó fapados dobozbusz is —, az újak pedig az Ikarus 200-as család tagjai, amelyeknek több és kényelmesebb ülőhelyük van. Valamennyi busz fűthető és remélhetőleg a szellőzést is jól oldja meg az iver.

Növeli a tröszt feladatait, hogy közlekedéspolitikai

irányelvek szerint fokozatosan megszűnnek a gazdaságtalan vasútvonalak, és ezek utasait a közúti közlekedés veszi át. 1972 elején indul a Kisújszállás—Dévaványa közötti, s előreláthatólag a Baja—Gara közötti autóbuszjárat. Körülbelül 1972-ben szűnik meg a vasút Pécs és Harkányfűrdő, valamint Bicske és Székesfehérvár között, ahol szintén autóbuszokkal bonyolítják majd le a forgalmat. A távolsági buszok jelenleg 2976 várost, községet, települést érintenek. A közúti forgalomba be nem kapcsolt 240 község felének van vasútja, másik felének (főképp Baranya és Zala megye kisebb községei-

nek) pedig sem vasútja, sem köves útja nincs. Ahogy megépül egy-egy kövesút, azonnal megindítják a távolsági autóbuszjáratot.

Évről évre mind többen utaznak külföldre autóbuszszal. Míg 1962-ben 756, addig 1969-ben már 5328 autóbusz haladt át az ország határtárlé helyein. A nemzetközi járatok jelenleg a Szovjetunióba, Csehszlovákiába, Jugoszláviába és Ausztriába mennek, s a következő években a tervek szerint Romániába, Bulgáriába és nyugat-európai országokba is indítanak buszokat.

Több új autóbusz-pályaudvar építését is tervezik a tanácsokkal közösen. E célra 155 millió forintot szán az Autóközlekedési Tröszt. Korszerű, az igényeket minden szempontból kielégítő autóbusz-pályaudvart építenek Salgótarjánban, Ózdon, Szolnokon, Baján, Makón, Nagykanizsán. Az ország legnagyobb autóbusz-pályaudvarát Pécsért építik fel, a miskolci autóbuszállomást pedig bővítik.

Mi van a raktárban?

Hitelpolitikai irányelveink a reform életbeléptekor születtek meg. Az elmúlt esztendőben természetesen nem lehetett azonnal minden pontját valóra váltani, hiszen a vállalatokat ugyancsak megterhelte volna az átmenet nélküli, „hűsbavá-gó” hitelgazdálkodás.

Kétmillió fölösleg

A szegedi EMERGE-gumigyárban már két esztendője szigorú leltártartanak félvényként. Legalábbis azt hitték, hogy a készleteket fölmérő leltározás szigorú volt...

A bank azonban 1970 elejétől nem ad bőkezűen pénzt a készletbővítéshez — azt az EMERGE-nek a saját fejlesztési alapjából kell finanszíroznia. (Természetesen ez nemcsak a szegedi üzem esetében van így, hanem országosan.) Hogy mit jelent ez közérthetőbben? Azt, hogy ha az üzem, vállalat nem vigyáz — felhasználja saját fejlesztési alapját, azaz „feléli” jövőjét. Mikes Sándor, az EMERGE igazgatója így fogalmaz: „Mindent meg kell tennünk, hogy a féltve őrzött és sokkal jobb célokra tartogatott pénzüket megmentsük. Az üzemből — mint az OGV valamennyi üzemében — készletnormákat állapítottunk meg és gondoskodtunk ennek betartásáról. Január elejétől negyedévenként vizsgáljuk meg anyagállományunkat, készleteinket. Az üzemegységvezetők primumfeltételeiben szerepel a pontos készletgazdálkodás.”

Es az EMERGE-ben nem csupán papíron maradtak meg az intézkedések. Tizenhárom csoportba sorolták az anyagokat, sorra járták a raktárakat, műhelysarkokat stb. Kiderült, hogy az előző években tartott felmérések során kissé nagyvonalúan számolták: teljes értékű vasipari alapanyagokból, villanyzerelési cikkek-ből, tartalékalkatrészekből és műszerekből több mint kétmillió forint értékű fölösleg van a raktárakban!

A túlbiztosítás idejét múltá

Az első fél esztendőben mintegy 375 ezer forint értékű fölöslegtől sikerült megszabadulni. A nagyobb tétel azonban még a kapun belül van. A vizsgálatok során kiderült, hogy gyakran az illetékes dolgozók nem „ügyelintézőnek”, csupán ügyintézőnek. Nem figyeltek eléggé, két cég is leszállította ugyanazt a terméket, amelyből így most kétszer annyi van, mint kellene. A gyárban a saját lehetőségeiket igyekeznek kihasználni: 1971. január 1-től az üzemegységek vezetői

még szigorúbb önellenőrzéssel tartoznak majd. Amit az EMERGE nevében megrendelnek, és megérkezik az üzembe, azt azonnal saját készletgazdálkodásukba kell vonni, minden gazdasági döntést nagyon alaposan meg kell fontolni. Az eddigi nagyvonalúságtól eltérően pontosan ki kell számítani, mennyi anyagból készüljön a termék, a fölösleges túlbiztosított megrendelések nagyon sokba kerülhetnek. Ami fontos: nem az egész EMERGE-nek, hanem az illető üzemegység minden dolgozójának, az üzemegységvezetőtől a szakmunkásig!

Gazdálkodni, gazdálkodni!

Valóban gazdálkodni kell a szó igazi értelmében. Egyre fontosabb lesz minden üzemből, hogy a termelés előfeltételeit miként szervezik meg. Nyilván az eddigi üzleti levelek szokványos meghatározását, a teljesítés határideje a harmadik ne-

gyedév, a második fél év, fel kell váltania a pontosabb dátumnak. Legalább a szállítás hetét kell majd megjelölni a teljesítés időpontjával. Ez csupán részletkérdés, de jellemző lehet gazdasági életünk fokozódó tempójára, a szigorú feltételekre.

Megkérdeztem, az új követelmény nem csökkenti-e mégis az oly fontos célra rendelt fejlesztési alapot, nem köti-e meg a műszaki fejlesztést és nem okoz-e majd újabb zökkenőket a piacon? A vállalatok — minél kisebb készletekre törekedve — nem késnek-e a szállításokkal?

Annyi bizonyos, hogy a vállalatok — mint az EMERGE is — gyorsan reagáltak; a fejlesztési alapjukat megvédik. De nem szabad megfelelni az áttámasz nehézségeiről, amely a szigorúbb gazdálkodási követelmények első hónapjaiban valóban okozhat némi megtorpanást. Egyszerűbben: átmeneti piaci gondok változatlanul megmaradnak...

M. I.

OFOTÉRT- vásár

A lipcsei vásáron 3,1 millió rubel értékű oktakai és fotóciikk jövő évi szállítására kötött megállapodást az OFOTÉRT. Az NDK-beli Zeiss gyár bejelentette, hogy jövőre megszünteti a szemüveglencsék gyártását, s a világhírű termék licencét, s ezzel az eddigi megrendelőket valószínűleg a MOM veszi át.

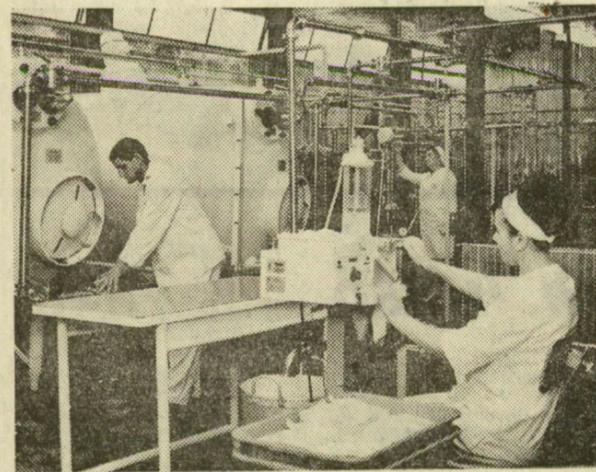
A vállalat immár hagyományos őszi vására csütörtökön kezdődik. A következő két héten mintegy 5 millió forint értékű fotóciikkét kínálnak 20–30 százalékkal olcsóbban országszerte az OFOTÉRT szaküzletei, valamint a kijelölt áruházak, az állami és a szövetkezeti üzletek.

Mezőgazdasági vásár

Naponta új látnivalók

Fock Jenő, a kormány elnöke szerdán felkereste az országos mezőgazdasági kiállítást. Társaságában volt dr. Dimény Imre mezőgazdasági és élelmiszer-ügy; miniszter és dr. Gergely István mezőgazdasági és élelmiszer-ügy; miniszter-helyettes. A vendégeket Szóke Mátyás, a kiállítási igazgatója kalauzolta. Együttesen megtekintették a mezőgazdasági gépeket, felkerestek számos pavilont, ahol a kiállító mezőgazdasági üzemek, illetve gyárak szakemberei tájékoztatták vendégeiket munkájukról, terveikről, kiállítási anyaguk sikereiről. A kormány elnöke elismeréssel szölt a látottakról.

Már jó néhány százezer látogatója volt a 67. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításnak és Vásárnak. Ahhoz, hogy mindent alaposan szemügyre vegyenek, bizony egy nap nem elegendő. Azok is, akik többször megtekintik ezt az impozáns, hatalmas méretű nemzetközi seregszemlét, napról napra új látnivalóként fogadják, könyvelik el magukban a tapasztaltakat. A bemutatók is igen gazdagok. A növénytermesztési bemutatók, a kukorica-, lucerna- és zöldségtakarmány-termesztés, valamint a rétes- és legelőgazdálkodás fejlesztését elősegítő újabb eljárásokat, módszereket, fajtákat

Üzemel a „tejgyár”

és technológiákat ismertetik, beleértve a betakarítás és a tárolás legjobb módjait is. Az állattenyésztési bemutatókra 90 állami gazdaság, 91 termelőszövetkezet jelentkezett. Elég megemlítenünk a híres versenyfogatókat, versenylovakat, a tenyészmeneket, amelyeknek a híre túljutott az országhatáron is. Így a bábolnaiak, a mezőhegyesiek, s ami külön öröm, a termelőszövetkezetek is felzárkóztak e jó hírű „lovvas gazdaságok mögé”, mert többek között a szentesi Termál Tsz is a díjazottak között van.

Nemcsak naponta, a felvezetésen láthatjuk az ország állatállományának színvonalát, de az istállóknak is. Ott találkozhattunk a Hódmezővásárhelyi Állami Gazdaság cornwall kansüldővel már az ezüstérem elnyerése után. A számos arany-, ezüstérem tulajdonosai közül és a vásári díjasok közül most egy tejfeldolgozó üzem mutatunk be, ami szintén aranyérmét szerzett. Az élelmiszeripari gépgyár kiállításán látható, és működés közben tanulmányozható ez az igazán korszerű tejfeldolgozó.

Tudomány és társadalom

Sokat beszélnek mostanában a tudományos-technikai forradalomról. De a legtöbben kizárólag csak a tudomány nagy változásait, a teljesítmények és eredmények ugrásszerű növekedését értik rajta. Valami olyasmit tehát, ami a tudományon belül zajlik. Holott ennek a forradalomnak, ha nem is lényege, de nagyon fontos meghatározója, hogy *kilép* a tudomány határain, és mindazt, ami hajdan a tudósok ügye volt — maga a kutatás — *emberi ügyg*é változtatja; majdnem azt mondhatnánk, ha nem lenne maga a kifejezés nyelvi és egyéb szempontból képtelenség, „összemberi” ügyg.

A Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert, a szegedi egyetem volt professzora nemrég megjelent és gyorsan világhírűvé vált *Az örült majom* című könyvében említ erre a fontos változásra egy szemléletes példát. Valamikor — írja a ma Amerikában élő tudós — Newton megvetette a fénytán alapjait, majd Huyghens, Maxwell, Herz és sok más tudós kidolgozta az elektromágneses hullámok elméletét. Ennek jóvoltából van ma televíziónk.

Hol itt az emberi eredmény? — kérdezhetjük. Szent-Györgyi Albert így válaszol erre (s most már szó szerint idézünk könyvéből): „A legszegényebb embernek is lehet ma otthon televíziója, láthatja a képernyőn, milyen gazdag és színes életük van némelyeknek, és felteheti a kérdést, miért él ő maga nyomorban és szennyben, ha egyszer az élet nem a siralom völgye, mint azt évszázadokon át bebeszéltek neki a gazdagok és hatalmasok. Így a fénytán kapcsolatos elméleti munka egy napon az egyik legnagyobb forradalomhoz vezetett, a remény forradalmához és ezzel átalakíthatja az emberi életet.”

Ezek a példák szinte tetszés szerint szaporíthatók. Gondoljunk csak az atombombára, amely igazán „összemberi” ügy. Néhány gombot kell csak megnyomni, s az emberiség pusztulásának szinte felfoghatatlan lehetősége véres valósággá válik. S honnan jutott ide a tudomány? Olyan abszolút elméleti jellegű kutatásoktól és vizsgálódásoktól, amelyeknek — akkor, annak idején legalább úgy tűnt — semmiféle emberi hatása, összefüggése nincs. De ilyen emberi összefüggés — szintén a tudomány szerepének növekedését igazolja —, hogy például az összes tudósok, aki valaha élt, 90 százaléka ma, a mi korunkban él és dolgozik. Továbbá, hogy több országban a politikusok, a kormányzások, a vezetés tudósokat, tudóstituleteket alkalmaz tanácsadóként. Felelős politikai döntések ma már valóban nehezen képzelhetők el a tudósok véleményének számbavétele nélkül; nagyon jellemző ez a mi világunkra. Vessük ezzel össze, kik voltak, akárcsak száz éve is, a politikusok tanácsadói. Mindenki tudja: nem tudósok. S ez nem egyszerűen azért volt így, mert az akkori politikusok „rosszszababb” voltak a maiaknál, hanem nyilvánvalóan azért, mert a világ akkori állapota nem követelte meg, hogy a politikai döntésekbe bekapcsolódjanak a tudósok véleményét is.

De mit jelent mindez? Nem kevesebbet, mint azt, hogy a mai világban a tudomány jelentősége és szerepe szükségszerűen nő, s ezzel együtt magától értetődőleg a tudósoké, az értelmiségé is. Ezért mondják ki — nagyon helyesen — az MSZMP Központi Bizottságának kongresszusi irányelvei: „A tudomány és a technika rohamos fejlődése, a tömegek művelődési igénye, a társadalom fejlődésének magasabb színvonalára szükségszerűen megnöveli az értelmiség társadalmi szerepét. Rendszerünk biztosítja az értelmiség számára az alkotó munka széles lehetőségeit, az anyagi eszközöket és a kutatásokhoz szükséges megfelelő közszellemet. Az értelmiségiek tömegesen és elismerésre méltóan vesznek részt a társadalmi életben, hasznos közéleti munkát végeznek a tudományos, szakmai szervezetekben, az államhatalom és az államigazgatás különböző szerveiben. A magyar értelmiség a nép részeként, a néppel együtt építi a szocializmust.”

Azért idéztünk ilyen hosszan a kongresszusi irányelvekből, mert ez az idézet alkalmas arra, hogy eloszlasson egy félreértést. Valahányszor ugyanis az értelmiség megnövekedett szerepéről szó esik, jó néhányan mindig összerázkódnak: nem jelenti-e ez az értelmiség vezető szerepének követelését, sőt elismerését. Az idézetből, azt hisszük, világosan kiderül, hogy nem. Egészen más a növekvő szerep, mint a vezető szerep. Ráadásul nemcsak erről van szó. Amikor tudományos-technikai forradalomról beszélünk, a dolog természete szerint, mindig a természettudományokra gondolunk. Ennek a tudománynak a művelői között azonban nemcsak olyan tudósok vannak, mint Szent-Györgyi Albert, hanem olyanok is, mint az ugyancsak magyar származású Teller, a „hidrogénbomba atyja”, aki valósággal megszállotta annak a „gondolatnak”, hogy az atombomba bevetése nem okoz figyelemre méltó emberi kórt. Ebben a felfogásban nem az a nyilvánvaló és könnyedén cáfolható elképzelés a lényeg, amely az atombomba ártalmatlanságára vonatkozik, hanem amit ez a hamis elgondolás szükségszerűen felvet: az ellenőrzés problémája.

Egészen világos, hogy atombombát előállító tudomány — veszélyessége miatt — ellenőrzésre szorul, vagyis politikai, társadalmi, ha tetszik, „összemberi” méretekben nem kaphat vezető szerepet. Nem engedhetjük meg az atombomba örültjeinek tombolását; ez egészen nyilvánvaló. S hogy ez nem valami marxista spekuláció, kitalálás legyen, elég a polgári Le Figaro Littéraire egyik cikkére hivatkoznunk, amely a következőket írja: „Sokak véleménye szerint korunk problémája éppen az, hogy a humán tudományok fejlődése erősen lemaradt az egzakt tudományok és természettudományok mögött, és ha ellenőrizni akarjuk azt a befolyást, amelyet az egzakt tudományok és a természettudományok gyakorolhatnak az emberi élet fölött, ezt kizárólag a humán tudományok fejlődésétől várhatjuk.”

Az ellenőrzés szükségszerűsége tehát egészen nyilvánvaló. De ezzel együtt az is, hogy a tudományos-technikai forradalom, vagyis az értelmiség szerepének növekedése a mi ügyünk is.

ÖKRÖS LÁSZLÓ